

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної теорії і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Дмитро БАБЕНКО

«05» 09 2024 р.

Гарант освітньої програми

Олена ЮЛЕВИЧ

«02» 09 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Сталий розвиток суспільства»

Галузь знань	16 «Хімічна та біоінженерія»
Спеціальність	162 «Біотехнології та біоінженерія»
Освітньо-професійна програма	Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти «Біотехнології та біоінженерія», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 30.03.2021 р. (протокол №8), чинної згідно наказу по університету №53-О від 18.05.2021р.
Освітній ступінь	Бакалавр
Семестр	8-й
Форма здобуття освіти	денна
Викладач	Конопляник Д.О., асистент кафедри економічної теорії і суспільних наук konoplianyk@mnaeu.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук.

Протокол № 11 від «20» червня 2024 року.

Завідувач кафедри

(підпис)

Олена ДОВГАЛЬ

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету.

Протокол № 12 від «21» червня 2024 року.

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Юлія ЧЕБАН

Схвалено на засіданні вченої ради факультету ТВППТСБ.

Протокол № 13 від «25» червня 2024 року.

Голова вченої ради

(підпис)

Михайло ГИЛЬ

Миколаїв

2024

1

Соціологія. Конопляник Д.О.

1.Призначення навчальної дисципліни	Вивчення даного курсу передбачає міждисциплінарний і системний підхід до вивчення основних проблем взаємодії людини і навколишнього природного середовища з точки зору принципів і стратегій сталого розвитку. Курс має на меті формування базових знань з проблем взаємодії людини і навколишнього середовища, необхідних для прийняття рішень у подальшій професійній діяльності згідно з принципами сталого розвитку.
2.Мета навчальної дисципліни	Сформувати у здобувачів вищої освіти стійкі світоглядні засади, усвідомленого ставлення до своєї ролі у власному житті та житті суспільства, цілісної картини соціальної реальності, наукових уявлень про основні закономірності виникнення, функціонування та розвитку суспільства, усталення гуманістичних, моральних принципів внутрішньої структури особистості, що ґрунтується на засадах загальнолюдської культури і цивілізації, формування базових знань з проблем взаємодії людини і навколишнього середовища, необхідних для прийняття рішень у подальшій професійній діяльності згідно з принципами сталого розвитку.
3. Компетентності	Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Загальні компетентності: ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК6. Здатність працювати в команді. ЗК7. Здатність планувати та управляти часом. ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Фахові компетентності (ФК): ФК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.
4. Програмні результати навчальної дисципліни	ПРН8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень. ПРН13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

	ПРН14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов. ПРН17. Використовувати кількісні та якісні методи оцінювання макро-, мезо- і мікро- середовища публічних організацій та використовувати результати такої оцінки в процесі підготовки та прийняття управлінських рішень.
5.Опис навчальної дисципліни	Загальна кількість годин – 90 год./3,0 кредит ECTS лекції – 14 год. / 0,5 кредит ECTS практичні заняття – 14 год. / 0,5 кредит ECTS самостійна робота – 62 год. / 2,0 кредит ECTS Форма підсумкового контрольного заходу – залік

Календарний план

Змістовний модуль			Теми	Обсяг годин				
№	назва	№	назва	ЛЗ	ПЗ	СР	К	Разом
1	Методологічні засади соціології як науки	1	Сталий розвиток: сутність, зміст, основні поняття	3	3	14		20
		2	Глобальні проблеми людства.	3	3	14		20
		Всього за змістовний модуль 1			6	6	28	
2	Загально-теоретичний аналіз суспільства	1	Екологічна політика та регулювання сталого розвитку в Україні. Індикатори сталого розвитку	2	2	11		15
		2	Соціальна мобілізація та її роль у реалізації стратегії сталого розвитку	2	2	11		15
		Всього за змістовний модуль 2			4	4	22	
3	Галузеві та спеціальні соціологічні	1	Екологічний ризик та теорія біфуркацій	2	2	6		10
		2	Освітні виміри сталого розвитку	2	2	6		10
		Всього за змістовний модуль 3			4	4	12	
Передекзаменаційна консультація							1,5	
Всього годин по навчальній дисципліні				14	14	62	1,5	90

***Примітка.** Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу

6. Порядок та критерії оцінювання

За всі види робіт упродовж семестру (виконання практичних вправ, тестування, опитування, контрольні роботи, обов'язкова самостійна та індивідуальна робота, результати неформальної освіти тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 100 балів.

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: повнота і правильність відповіді під час усного опитування, виконання контрольної та самостійної роботи. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання завдань з дисципліни та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність наряду та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, індивідуальні завдання, творчі завдання, тестові завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=3937>

Графіки консультацій, проведення індивідуальних занять розміщено на сторінці кафедри <https://www.mnau.edu.ua/faculty-off/kaf-econom-teor/>. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання екзамену.

Здобувач вищої освіти має право складати підсумковий семестровий залік у письмовій формі під час залікової сесії, до якої він допускається, якщо за виконання всіх поточних і контрольних заходів, передбачених протягом семестру, набирає 60 і більше балів. У цьому разі оцінка з дисципліни складається з суми балів, які здобувач отримав протягом семестру, і суми балів за залік.

За будь-якої форми освіти перелік, зміст та оцінка роботи і знань здобувача є ідентичною.

Поточний і підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти

№ ЗМ	Кількість годин		Форма контролю	К-ть заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1	4	4	Аудиторна робота:					
			Опитування	2	4	6	4	6
			Творче завдання	2	4	6	4	6

			Завдання для самостійного опрацювання:					
			Робота в Moodle	2	4	6	4	6
			Розробка програми соціологічного дослідження	1	8	12	8	12
			Разом				20	30
2	4	4	Аудиторна робота:					
			Опитування	2	4	6	4	6
			Творче завдання	2	4	6	4	6
			Завдання для самостійного опрацювання:					
			Робота в Moodle	2	4	6	4	6
			Збір та обробка первинної соціологічної інформації	1	8	12	8	12
			Разом				20	30
3	6	6	Аудиторна робота:					
			Опитування	2	4	6	4	6
			Творче завдання	2	4	6	4	6
			Завдання для самостійного опрацювання:					
			Робота в Moodle	2	4	6	4	6
			Захист соціологічного дослідження	1	8	12	8	12
			Наукова робота, індивідуальні завдання	1	-	10	-	10
			Разом				20	40
Всього	14	14					60	100
Залік							1-40	-
Разом по дисципліні							61-	100
							100	

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала
оцінювання – екзамен**

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	(зараховано)
82 – 89	B	(зараховано)
75 – 81	C	(зараховано)
64 – 74	D	(зараховано)
60 – 63	E	(зараховано)
35 – 59	FX	не зараховано
		з можливістю повторного складання
		2 (незадовільно)
0 – 34	F	не зараховано
		з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)

7. Політика курсу

Політика курсу визначається системою вимог, які пред'являються до здобувача вищої освіти при вивченні

дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Дотримуватися етики поведінки, яка прописана у Кодексі академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті. Пропущені заняття відпрацьовувати відповідно затвердженого графіку консультацій. Академічна недоброчесність є несумісною з принципами викладання курсу. Основні принципи проведення занять:

- відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку;

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;

- різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням творчих завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді;

- курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання;

- протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи з доповіддю додатково.

8. Інформаційні джерела

1. Боголюбов В. М. Сталий розвиток суспільства: соціально-екологічні аспекти формування професійної компетентності магістрів-екологів [Текст] : монографія / В. М. Боголюбов; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — Херсон : Гринь, 2013. — 322 с.
2. Боголюбов В. М. Стратегія сталого розвитку : навч. посіб. / В. М. Боголюбов, В. А. Прилипко. — Херсон : Олді-плюс, 2010. — 322 с.
- 3.
4. Глухов В. В. Основы экономической экологии / В. В. Глухов, Т. В. Лисочкина, Т. В. Некрасова. — СПб. : Специальная литература, 1995. — 370 с.
5. Голубець М. А. Екосистемологія / М. А. Голубець. — Львів : ПОЛІІ, 2000. — 316 с.

6. Дієсперов В. С. Сталій сільський розвиток: проблеми становлення [Текст] : монографія / В. С. Дієсперов. – К. : Інститут аграрної економіки, 2011. – 216 с.
7. Добровольський В. В. Основи теорії екологічних систем : навч. посіб. / В. В. Добровольський. – К. : Професіонал, 2006. – 272 с.
8. Концепція екологічної освіти України : рішення Колегії Міністерства освіти і науки України протокол № 13/6-19 від 20.12.2001 р. – К. : МОНУ, 2002. – 28 с.
9. Куценко В. І. Сталій розвиток: стратегія і тактика формування через призму соціогуманітарної сфери [Текст] / В. І. Куценко. – К. : ДУ ІСПСР НАН України, 2012. – 167 с.
10. Марушевський Г. Б. Етика збалансованого розвитку / Г. Б. Марушевський. – К. : Центр екологічної освіти та інформації, 2008. – 440 с.
11. Мельник Л. Г. Екологічна економіка : підруч. / Л. Г. Мельник. – Суми : Університетська книга, 2003. – 348 с.
12. Методи оцінки екологічних втрат : монографія / за ред. Л. Г. Мельника та О. І. Корінцевої. – Суми : Університетська книга, 2004. – 288 с.
13. Основи стійкого розвитку : навч. посіб. / за заг. ред. Л. Г. Мельника. – Суми : Університетська книга, 2005. – 654 с.
14. Основи стійкого розвитку : практикум / за заг. ред. Л. Г. Мельника та О. І. Корінцевої. – Суми : Університетська книга, 2005. – 358 с.
15. Пилипенко Т. В. Сталій розвиток суспільства: методичні рекомендації для семінарських занять зі студентами денної форми навчання спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит» / Т. В. Пилипенко. – МНАУ. – 2015. – 28 с.
16. Прилипко В. А. Стратегія сталого розвитку природи та суспільства / В. А. Прилипко, В. М. Боголюбов, Л. Е. Піскунова. – К. : Видавничий центр НАУ, 2008. – 118 с.
17. Садовенко А. П. Сталій розвиток суспільства : навч. посіб. / А. П. Садовенко, В. І. Середя, Л. Ц. Масловська. – К. : АМУ, 2011. – 240 с.
18. Собчик В. Нова методологія удосконалення агроекологічної культури / В. Собчик. – К. : Університетська книга, 2004. – 68 с.
19. Сталій розвиток: проблеми та перспективи [Текст] : [зб. наук. пр.] / Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка ; [редкол. : О. А. Дубаснюк (голов. ред.) та ін.]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 411 с.
20. Старіш О. Г. Системологія : підручник / О. Г. Старіш. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 232 с.

21. Стольберг Ф. В. Стратегія сталого розвитку : конспект лекцій з навчальної дисципліни (для студентів 5 курсу денної форми навчання напряму 0708 «Екологія», 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», спеціальності 8.070801 (8.04010601) «Екологія та охорона навколишнього середовища») / Ф. В. Стольберг, О. Ю. Чернікова. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 91 с.
22. Стольберг Ф. В. Стратегія сталого розвитку : методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни (для студентів 5 курсу денної форми навчання напрямів 0708 «Екологія», 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування», спеціальності 8.070801, 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища») / Ф. В. Стольберг, О. Ю. Чернікова. – Х. : ХНАМГ, 2011. – 21 с.
23. Sustainable development and business opportunities [Text] / Emilia Herman, Hans-Jürgen Weissbach, Ágnes Kádár Horváth [et al.] ; coord.: Daniela Ștefănescu ; Fac. of economics of Technical univ. of Kosice. – Târgu-Mureș ; Petru Maior university of Târgu-Mureș, 2009. – 252 p.

Інтернет-джерела

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : www.portal.rada.gov.ua. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
2. Гирусов Є. В. Мир в поисках устойчивого развития [Електронний ресурс] / Є. В. Гирусов, Г. В. Платонов. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : http://philos.msu/vestnik/philos /ant/1996/girusov_mir.htm. – Дата останнього доступу: 22.06.2014 р. – Назва з екрану.
3. Державна податкова служба України [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : www.tax.gov.ua. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
4. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
5. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
6. Конференция Организации Объединенных Наций по окружающей среде и развитию [Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv /conventions/agenda21.shtml. – Дата

- останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
7. Матеріали на сайті РНБО України [Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : <http://www.rainbow.gov.ua/news/12.html>. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
8. Методические материалы по управлению рисками проекта [Электронный ресурс] / А. А. Артамонов. – Электрон. текстовые дан. – СПб, 2003. – Режим доступа : <http://www.proriskman.narod.ru/index.html>. – Загл. с титул. экрана.
9. Міністерство аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/>. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
10. Міністерство фінансів [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
11. Модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище МНАУ [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : <http://moodle.mnau.edu.ua>. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
12. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : [Київ nbuv.gov.ua](http://nbuv.gov.ua) – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
13. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : www.bank.gov.ua. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
14. Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : www.niss.gov.ua. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
15. Світова організація торгівлі [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : www.wto.org. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
16. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку (СЦД-Україна) [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : <http://wdc.org.ua/uk>. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.
17. The World Economic Forum [Електронний ресурс]. – Веб-сайт. – Режим доступу : www.weforum.org. – Дата останнього доступу: 01.04.2015 р. – Назва з екрану.

9. Інтеграція здобувачів вищої

Отримання освітніх послуг особами з особливими освітніми потребами забезпечується правом на навчання за допомогою

освіти з
особливими
освітніми
потребами

найбільш доступних для таких осіб мови, методів і способів спілкування відповідно до закону України «Про вищу освіту» та інших нормативно-правових актів. Організаційно-розпорядчих документів МНАУ, зокрема: Положення про організацію освітнього процесу (5.258.01-00.2018) та Положення про порядок організації та проведення дуального навчання у Миколаївському національному аграрному університеті (5.009.01-00.2017).

Університет має власний веб-сайт, де розміщено інформацію щодо інформаційного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу.

Інформаційне забезпечення ґрунтується на використанні ресурсів: загально університетських та кафедральних бібліотек, мережі Internet з вільним доступом, колекцій цифрового репозиторію.

Навчально-методичне забезпечення засновано на розроблених з дисципліни робочих навчальних програмах за спеціальністю.

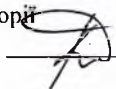
Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами може бути застосована навчальна платформа Moodle, відповідальним за наповнення якої навчальними матеріалами є викладач, який читає дисципліну.

**10. Доступ до
матеріалів
навчання**

Робоча програма дисципліни, її силабус та навчально-методичний комплекс дисципліни з необхідним його наповненням розташовано на офіційних ресурсах Миколаївського національного аграрного університету:
<https://moodlec.mnau.edu.ua/course/view.php?id=3937>

Силабус навчальної дисципліни розроблено:

асистент кафедри економічної теорії
і суспільних наук

Дмитро КОНОПЛЯНИК